

REACTIE VCN-BESTUUR OP EINDRAPPORT VERKENNINGSCOMMISSIE

In februari 2007 verscheen het vakdossier *Problemen in het onderwijs Klassieke Talen in Nederland en mogelijke wegen naar een betere toekomst*. In januari 2008 zond het bestuur van de Vereniging van Classici in Nederland (VCN) een inhoudelijke reactie daarop naar het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. In deze reactie bepleitten wij de instelling van een Verkenningcommissie om nader onderzoek te doen dat zou leiden naar een verantwoorde keuze voor de toekomst. Wij waren uitermate verheugd dat de staatssecretaris in januari 2009 deze commissie inderdaad instelde, daarmee niet alleen de wens van de VCN, maar ook van de Belangengroep Gymnasiale Vorming en van de Vereniging van Rector van Zelfstandige Gymnasia honorerend. De samenstelling van de commissie garandeerde onzes inziens een gedegen werkwijze en een scherpe analyse.

Met grote belangstelling hebben wij kennis genomen van het Eindrapport van de Verkenningcommissie. Dat de publicatie ervan vertraagd is door de politieke ontwikkelingen en de vorming van het kabinet-Rutte is begrijpelijk, maar wel te betreuren. Het rapport vraagt namelijk om actie en bij voorkeur snelle actie. Dat is terecht, want ook het VCN-bestuur is van mening dat niets doen geen optie is.

De Verkenningcommissie is erin geslaagd om een heldere analyse te geven van de problematiek, waarbij verschillende velden worden onderscheiden. In onze reactie op het Vakdossier maakten wij onderscheid tussen verschillende soorten problemen, nl. problemen die samenhangen met algemene ontwikkelingen in maatschappij en/of het onderwijs, problemen die samenhangen met de schoolorganisatie en problemen die samenhangen met het onderwijs door classici. Dit onderscheid is door de commissie verfijnd tot zes kernvragen waarop een antwoord gegeven moet worden. In voornoemde reactie hebben wij ook een aantal punten genoemd die de aandacht van de bepleite Verkenningcommissie verdienen. Het stemt tot grote tevredenheid dat al deze punten in het Eindrapport aan de orde komen.

De werkwijze van de commissie om eerst de doelstellingen van het onderwijs in de Klassieke Talen nader te beschouwen, verdient alle lof. Terecht constateert de commissie dat deze doelstellingen niet nieuw zijn en nog altijd brede steun vinden in het veld.

Het vorig jaar oktober gepubliceerde Tussenrapport van de commissie heeft veel stof doen opwaaien. Jammer is dat daardoor sommige punten minder belicht zijn, zoals juist het gedeelte over de doelstellingen van de Klassieke Talen en de wijze waarop die de afgelopen vijftig jaar in het onderwijs en in de examens zijn geïmplementeerd. Dit gedeelte kon op brede steun rekenen van het veld en is dan ook terecht in het Eindrapport weer opgenomen.

In een verhelderend hoofdstuk besteedt de commissie ruim aandacht aan de problematiek van de examencijfers. Daardoor wordt veel meer dan in het Tussenrapport duidelijk dat er inderdaad sprake is van een groot probleem en dat dit probleem vooral ligt bij de proefvertaling. Daarmee onderbouwt de commissie overtuigend dat op dat punt een verandering gewenst is.

Ook besteedt de commissie in het Eindrapport meer aandacht aan “De kracht van de vanzelfsprekendheid”, een rapport over zelfstandige gymnasia dat een weg wijst naar een sterk gymnasium. Het genoemde analoge onderzoek naar gymnasiale afdelingen op scholengemeenschappen wachten wij met spanning af, aangezien wij met de commissie van mening zijn dat “De kracht van de vanzelfsprekendheid” een weg is die leidt naar versterking van elk gymnasium.

Vorig jaar is veel aandacht uitgegaan naar het voorstel om te komen tot een nieuw vak Griekse en Latijnse Taal en Cultuur (GLTC) en voor de gedachte om binnen dat vak de proefvertaling niet als toetsvorm op te nemen. Wij kunnen constateren dat de commissie de kritische geluiden uit het veld ter harte heeft genomen. Dat siert haar. Met de commissie zijn wij van mening dat een vak GLTC zoals de commissie het zich voorstelde, in het toegemeten aantal studielasturen onhaalbaar is. Het nu gedane voorstel om Grieks en Latijn te laten voortbestaan met incorporatie van de culturele component vloeit logisch voort uit de doelstellingen van onze vakken en is op basis van de uitgevoerde veldraadpleging een evenwichtig voorstel dat naar onze verwachting kan rekenen op brede steun in het veld. Die steun geldt zeker ook het uitgangspunt van de commissie dat vertalen een essentieel onderdeel is van onze vakken.

Met instemming heeft het VCN-bestuur kennis genomen van het standpunt van de commissie dat van vwo-leerlingen verwacht mag worden dat zij voldoende kennis van Latijn en/of Grieks hebben verworven om bij het examen een hun onbekende tekst in deze taal voorgelegd te krijgen. Met een scherpe analyse wijst de commissie op de problematiek van de proefvertaling. Deze toetsvorm vertegenwoordigt weliswaar een aantal waarden die de commissie onderschrijft, maar terecht vraagt de commissie zich af of deze vorm de beste is en of de onderschreven waarden niet beter op een andere wijze in toetsen tot uiting kunnen komen. Het VCN-bestuur is voorstander van een nader onderzoek met als doel te bepalen welke toetsvorm bij het CE het beste de (ver)taalvaardigheid van leerlingen aan de hand van een hun onbekende tekst toetst. Het spreekt vanzelf dat in dat onderzoek de voor- en nadelen van de proefvertaling vergeleken dienen te worden met die van andere toetsvormen.

Nu al bestaat de mogelijkheid om het vak KCV te integreren in de beide talen. Met haar voorstel om de vakken GTC en LTC te ontwikkelen, sluit de commissie aan bij deze mogelijkheid. Het VCN-bestuur vraagt zich af of het mogelijk is daarnaast het huidige vak KCV te laten voortbestaan voor atheneumleerlingen. De praktijk leert dat op veel scholengemeenschappen een behoorlijk aantal leerlingen dit vak kiest. Het zou te betreuren zijn als aan hen de kennis van de antieke cultuur op vwo-niveau niet meer onderricht kan worden.

Een uiterst belangrijke aanbeveling van de commissie is die om een Vernieuwingscommissie in te stellen. Wij onderschrijven die aanbeveling van harte. De uit de doelstellingen logisch voortvloeiende veranderingsvoorstellen moeten verantwoord worden uitgewerkt. Een Vernieuwingscommissie is daarvoor het geëigende instrument.

Daarnaast doet de commissie een aantal aanbevelingen waarbij de VCN een rol kan spelen, bijvoorbeeld het ontwikkelen van een gouden standaard, het ontwikkelen van lesmateriaal, het vernieuwen van de didactiek en het opzetten van een gestructureerd en gevarieerd nascholings- en professionaliseringsprogramma. Hoewel zowel “gewone” VCN-leden als VCN-bestuursleden niet vrijgesteld zijn voor verenigingswerk, zijn wij ervan overtuigd dat er genoeg bereidheid en zeker voldoende vakkennis aanwezig is in de vereniging om hierbij uit te spreken dat de VCN al het mogelijke zal doen om de van haar gevraagde bijdrage te leveren. Want de toekomst van de Klassieke Talen gaat ons ter harte en graag zetten wij ons ook op dat niveau in om ervoor te zorgen dat ook toekomstige generaties kennis krijgen van de Griekse en de Latijnse Taal en Cultuur, omdat wij er vast van overtuigd zijn dat dat een meerwaarde oplevert voor de leerlingen in kwestie en zo voor de maatschappij als geheel.